

Infrastrukturdepartementet

Dnr I2019/03474/E

Yttrande över betänkandet **Mer biogas! För ett hållbart Sverige, (SOU 2019:63)**, Dnr 00049/2020

Synpunkter från Helsingborgs stad

Helsingborgs stad har fått möjlighet att till Infrastrukturdepartementet lämna yttrande över betänkandet Mer Biogas! För ett hållbart Sverige.

Sammanfattningsvis tillstyrks i huvudsak utredningens förslag som, mot bakgrund av klimatförändringen och behovet av kraftfulla åtgärder för att minska fossilberoendet, är nödvändiga. Helsingborgs stad har dock ett antal synpunkter som utvecklas nedan.

Utredningen om ökad satsning på inhemsk produktion och marknadsanpassning av biogas är viktig och välkommen ur många aspekter. Dels finns det en stor potential att, från alla olika angivna källor, skapa en stark inhemsk produktion som delvis frigör landet från fossilberoendet och är klimatneutral, den skapar arbetstillfällen, ger bättre beredskap för drivmedel i en osäker omvärld samt behövs som komplement till andra drivmedel. Det är därför positivt att utredningen föreslår ett nationellt mål för biogas. Utredningen visar också att det finns potential för att uppnå målet.

Idag fokuseras det något ensidigt på eldrift för motorfordon. För att klara miljömålen krävs troligen en bred palett med olika drivmedel för olika behov, där biogasen har en given plats för att klara klimatmålen inom transportsektorn till 2030.

Det är viktigt att biogasens konkurrensförmåga stärks för att motverka kollektivtrafikens snabba förflyttning till elfordon så länge som det råder brist på eleffekt och överföringskapacitet i ledningsnätet i södra Sverige. Biogasen är dessutom redan idag en cirkulär produkt till skillnad från elfordon som förhoppningsvis utvecklas dithän, men som i dagsläget starkt beror av exempelvis ny utvinning av metaller.

I utredningen saknas ett resonemang om fördelar och möjligheter till produktion av biogödsel från avloppsslam. Utredningen hänvisar i detta avseende till den regeringstillsatta utredningen om en giftfri och cirkulär återföring av fosfor från avloppsslam (hållbar slamhantering, SOU 2020:3). I uppdraget ingår bl.a. att utreda hur ett förbud mot spridning av avloppsslam kan utformas samtidigt som fosfor tas till vara. Vi anser att biogödsel från avloppsslam kan bidra till en värdefull kolsänka, ersätta fossil och importerad fosfor samt energikrävande kvävekonstgödsel. Det sorterande avloppssystemet "tre rör ut" i Helsingborg ger enligt beräkning 100 % mer biogas, en betydande vattenbesparing och cirkulation av förädlade näringsämnen i pelletsform (utan risker för spridning av förorenat slam), samt öppnar för återvinning av spillvärme från gråvatten. Efterfrågan för biogas är en drivande faktor för denna innovativa lösning men lika viktig är behovet av att hitta en långsiktigt hållbar lösning för avloppsslam som idag endast i begränsad omfattning återförs till jordbruket.

Därför bör det införas en särskild premie för biogasproduktion som bidrar till att sluta kretslopp av näringsämnen.

Det hade varit värdefullt om utredningen även behandlade behovet av att bibehålla och helst öka kolhalten i åkermark. Bortförandet av skörderester att användas som råmaterial till biogas innebär att jordens kolhalt minskar ytterligare. Denna målkonflikt behöver belysas.

Det råder idag en snedvriden konkurrens bland annat genom biogas i Danmark som är dubbelsubventionerad (produktions- och användarstöd och premier godkända av EU 2015) och därmed riskerar att minska lönsamheten i svensk produktion.

Helsingborgsregionen är en föregångare på biogasmarknaden. Det kommunala renhållningsbolaget NSR har från start varit en betydande aktör i utvecklingen. Stora investeringar har genomförts i omgångar sedan 1990-talet, och under 2019 byggdes en ny anläggning för förbehandling av matavfall, en investering på närmare 50 miljoner kronor.

Betänkandet syftar som titeln anger till att öka Sveriges produktion av biogas. Utredningen bidrar med flertalet bra förslag, men det ekonomiska stödsystemet som föreslås är inte tillräckligt för att göra biogas av matavfall. Det krävs betydligt mer kraftfulla ekonomiska stödåtgärder för att kunna öka biogasproduktionen till sin fulla potential.

Biogasmarknaden i Sverige drabbas ekonomiskt av att dansk biogas med ett fördelaktigare produktionsstöd når den svenska marknaden genom det svenska stamnätet. 2018 blev stödet 0,23 SEK per producerad kWh i Sverige medan det i Danmark för gasproduktion till fordonsbränsle ligger på cirka 0,93 SEK/kWh.

Betänkandets förslag medför ett produktionsstöd om maximalt 0,3 SEK per producerad kWh, vilket inte är tillräckligt för att kunna konkurrera på lika villkor med Danmark. Dagens marknadspris för naturgas ligger på cirka 0,3 SEK per kWh, vilket för svensk del efter bidrag ger en marginal på cirka -0,25 SEK. Produktionskostnaden ligger idag efter bidrag på cirka -0,25 SEK/kWh ($0,3+0,3-0,85$) baserat på en produktionskostnad om 0,85 SEK. Omvänt ger danskt produktionsstöd med samma förutsättningar ($0,3+0,93-0,85$) en marginal på +0,38 SEK/kWh. Svensk produktion medger även ett gödselstöd om 0,4 SEK/kWh vilket ger en marginal på cirka 0,15 SEK/kWh. Motsvarande stöd för matavfall medges inte, vilket är en stor brist.

För NSRs del ger gödselstödet effekten att det blir en lönsam affär att transportera matavfallslurry per lastbil till Danmark och på returtransporten ta med sig danskt gödsel för rötning i Helsingborg.

Gödselstödet bör kompletteras med ett motsvarande stöd för förbehandling av matavfall som substrat till biogasproduktion. Utökad rötning av matavfall finns preciserat både i nationella miljömål och globala hållbarhetsmål.

Därtill föreslås att ett system för bidrag till försörjningstryggheten. Idag importeras gas via Danmark vilket gör det svenska stamnätet extra sårbart. Att få svenska biogasproducenter att ansluta sig till det svenska stamnätet bidrar till försörjningstryggheten och bör premieras. Svenska biogasproducenter bidrar redan idag utan ersättning från berörda industrier till försörjningstryggheten genom att tillföra flera källor till stamnätet.

Helsingborgs stad har i samverkan med Nordvästra Skånes Renhållningsverk, Lantbruksuniversitet i Alnarp samt Lantmännens riksförbund lokalt och Campus Helsingborg drivit ett projekt med stöd av Region Skåne. Det en förstudie (klar i mars 2020) om hur man kan använda stadsgräs, vägkantsgräs och annat grönt avfall att göra biogas av. Denna resurs bör nämnas i utredningen. Gräsytor i landets kommuner och nationella vägkanter som slås innebär en stor potential för skörd och biogasproduktion. Där ser vi ytterligare nyttor som har med ekosystemtjänster att göra, nämligen restprodukten biogödsel (jordbruksbehov), rikare flora (skörd minskar kvävehalten i jorden) som även gynnar bin, fjärilar etc. och bidrar till attraktivare stad. Dessa värden bör också beskrivas i utredningen då småskalig insamlingsteknik redan finns tillgänglig på marknaden.

Helsingborg den 8 april 2020

Peter Danielsson
Ordförande